

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ**

24 Μαρτίου 2025

Νέες Εκδόσεις Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (ΚΕΕ), του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) ανακοινώνει την κυκλοφορία των πιο κάτω εκδόσεων για το 2024. Οι εν λόγω εκδόσεις σκοπό έχουν την ανάδειξη της Ιστορίας και του Πολιτισμού της Κύπρου μέσα από τα πορίσματα της κυπρολογικής έρευνας:

Κωνσταντίνος Γεωργίου, Αναστασία Γιάγκου (επιμ.), Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες xxiv, 322, Διαστάσεις: 19,5 x 28,5 εκ., ISBN: 978-9963-0-8178-3, Τυπογραφείο PRINTFAIR, τιμή €33,85.

Ο συλλογικός τόμος *Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα* αποτελείται από δεκαεννέα κεφάλαια τα οποία χωρίζονται σε επτά μέρη. Στο πρώτο μέρος τα κεφάλαια του Παναγιώτη Περισιάνη και του Δημήτρη Χαραλάμπους προσφέρουν μία εκτενή αναδρομή στην ιστορία της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης από τις αρχές του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα. Το δεύτερο μέρος του τόμου αφορά τις πηγές για την ιστορία της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης από το 1800 μέχρι σήμερα και περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Ο Κυπριανός Λούης παρουσιάζει τους στόχους και τη μεθοδολογία του ερευνητικού προγράμματος συγκρότησης του «Αρχείου Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης». Ακολούθως, ο Κωνσταντίνος Γεωργίου και η Αναστασία Γιάγκου διερευνούν την περίπτωση του Αρχείου του Ελληνικού Γυμνασίου Σολέας και της οικείας Σχολικής Εφορείας (1919-1960). Ο Χρυσόστομος Μελής αναδεικνύει περιπτώσεις παλαιών σχολικών εγχειριδίων κατά την Αγγλοκρατία. Το τρίτο μέρος του τόμου πραγματεύεται διάφορα θέματα της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης κατά τον 19ο αιώνα. Ο Ανδρέας Βίττης παρουσιάζει την κατάσταση της εκπαίδευσης στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα μέσα από την εξέταση του Μεγάλου Κώδικα της Ιερής Αρχιεπισκοπής Κύπρου ενώ ο Πέτρος Παπαπολυβίου εντοπίζει τους Κυπρίους μαθητές του Νεοέλληνα Διαφωτιστή Θεόφιλου Καίρη. Στη συνέχεια, ο Κωστής Κοκκινόφτας εξετάζει τις σχέσεις της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής με την Κύπρο.

Στο τέταρτο μέρος του τόμου η Αντιγόνη Ηρακλείδου και η Ξένια Παπαδημητρίου καταπιάνονται στα κεφάλαιά τους με θέματα φύλου κατά την περίοδο της βρετανικής αποικιοκρατίας αναδεικνύοντας τις ανισότητες, τις προκλήσεις αλλά και τα στοιχεία προόδου στην εκπαίδευση των κοριτσιών. Το πέμπτο μέρος εξετάζει διάφορες πτυχές της εκπαίδευσης κατά τη βρετανική αποικιοκρατία. Συγκεκριμένα, η Πόπη Θεοφάνους και η Μαριλένα Καρυολαίμου επικεντρώνονται στο ζήτημα της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών με έμφαση στο παράδειγμα του Παγκυπρίου Γυμνασίου. Ο Απόστολος Κουρουπάκης εξετάζει τη συμμετοχή της Κύπρου στο Α΄ Εκπαιδευτικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το 1904. Τέλος, ο Θωμάς Παπαγεωργίου αναλύει τη βρετανική αποικιακή εκπαιδευτική πολιτική μετά τα Οκτωβριανά, μέσα από την εξέταση δύο διαφορετικών περιπτώσεων εκπαιδευτικών, του Φρίξου Κουμίδη και του Γεώργιου Λέρνη.

Το έκτο μέρος αφορά τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι τις μέρες μας. Ο Αιμίλιος Σολωμού και η Μαίρη Αντωνίου

καταγράφουν τις διαφορετικές απόψεις που υπήρξαν αναφορικά με τις διάφορες μεταρρυθμίσεις που προτάθηκαν από το 1960 μέχρι το 2010 μέσα από τον Τύπο και άλλες δημόσιες τοποθετήσεις. Ο Παύλος Παύλου εξετάζει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964 όπως εφαρμόστηκε σε Ελλάδα και Κύπρο. Ο Ανδρέας Κασουλίδης, επικεντρώνεται στη λειτουργία των οκταταξίων δημοτικών σχολείων και στην εξέλιξή τους κατά τη δεκαετία 1960-1970. Το τελευταίο μέρος του τόμου αφορά την προδημοτική, τη δημοτική και την τεχνική εκπαίδευση. Η Μαρία Μιχαηλίδου, δίνει την ιστορική πορεία της προδημοτικής εκπαίδευσης, σημειώνοντας τον ρόλο των πνευματικών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων. Η Σταυρούλα Κοντοβούρκη και η Σταυρούλα Φιλίππου εξετάζουν τη συγκρότηση των εκπαιδευτικών δημοτικής εκπαίδευσης ως επαγγελματιών μέσα από ιστορίες ζωής 58 εκπαιδευτικών έξι διαφορετικών «γενεών» (μέσα 1950-μέσα 2010). Τέλος, η Παναγιώτα Πύλα και ο Μιχαήλ Σιούλας επικεντρώνονται στην αρχιτεκτονική των τεχνικών σχολών στην Κύπρο κατά τη δεκαετία του 1950.

Μαρία Ματθαίου - Αργυρώ Ξενοφώντος (επιμ.), Τα Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, τόμος 5. Σειρά: Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, LXIII, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες 421, Διαστάσεις: 19,5 x 28,5 εκ., ISBN: 978-9963-0-8179-0, Τυπογραφείο PRINTFAIR, τιμή €72,45.

Το βιβλίο αυτό, εικονογραφημένο με χαρακτηριστικά έργα του χαρακτή Χαμπτή Τσαγγάρη, αποτελεί συνέχεια των τεσσάρων προηγούμενων τόμων της σειράς *Τα Παραμύθια της Κύπρου* από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, που έχουν εκδοθεί το 2015, 2017, 2019 και 2022. Στον παρόντα πέμπτο τόμο περιλαμβάνονται 24 ενότητες με αφηγήσεις λαϊκών παραμυθιών που αντλήθηκαν από το Λαογραφικό Αρχείο του Κ.Ε.Ε., όπου και έχουν κατατεθεί, είτε σε χειρόγραφο/έντυπη είτε σε μαγνητοφωνημένη μορφή. Σε κάθε ενότητα περιλαμβάνονται μία ή περισσότερες παραλλαγές του κάθε παραμυθιού, δημοσιευμένες στον ιδιωματικό λόγο χωρίς γλωσσικές παρεμβάσεις στα χειρόγραφα και συνοδεύονται από αποδόσεις στην κοινή Νεοελληνική. Ακολουθεί κοινωνικο-ανθρωπολογικός σχολιασμός βάσει των διεθνών καταλόγων, των Antí Aarne - Stith Thompson και του αναθεωρημένου από τον Hans-Jörg Uther, βασικού μεθοδολογικού εργαλείου διεθνώς αποδεκτού, που προσεγγίζει τα παραμύθια μέσω της ιστορικογεωγραφικής οπτικής, τα κατατάσσει σε τύπους βάσει της εξέλιξης της πλοκής τους και επιχειρεί συνταγματική ανάλυση της αφήγησης σε επεισόδια. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία αποσκοπεί στην αντιπαραβολή και στην ανάδειξη των εντόπιων χαρακτηριστικών των παραμυθιών σε σχέση με την οικουμενική μορφή του παραμυθιού. Επιπλέον, εντοπίζονται τα μοτίβα της λαϊκής λογοτεχνίας. Ο σχολιασμός εμπλουτίζεται με λογοτεχνικό γραμματισμό, βιβλιογραφικές παρατηρήσεις και επιχειρεί ανίχνευση της προέλευσης του πυρήνα του παραμυθιού και συσχετισμούς με άλλα είδη της προφορικής και γραπτής γραμματείας. Ακολουθεί καταγραφή των τίτλων όλων των παραλλαγών του Λαογραφικού Αρχείου, δημοσιευόμενων και μη, και επισήμανση των διαφορών περιεχομένου μεταξύ τους. Τέλος, παρατίθεται κατάλογος παλαιότερων δημοσιεύσεων κυπριακών παραλλαγών. Η έκδοση των *Παραμυθιών της Κύπρου* περιλαμβάνει επίσης Εισαγωγή, Βιβλιογραφία, 4 Πίνακες – Ευρετήρια και Κατάλογο των χαρακτηριστικών έργων του Χαμπτή Τσαγγάρη.

Στον πέμπτο τόμο δημοσιεύονται κυπριακές παραλλαγές πολύ γνωστών παραμυθιών, π.χ. της Χιονάτης, παραλλαγές παραμυθιών, γνωστών μεν στην Ελλάδα, που, όμως, μέχρι σήμερα δεν υπήρχαν δημοσιευμένες άλλες κυπριακές παραλλαγές τους, καθώς και παραμυθιών με άγνωστη μέχρι σήμερα διάδοση στον ελληνικό κόσμο.

Με την έκδοση της σειράς σώζεται αλλά και διαχέεται εξίσου στο επιστημονικό και στο ευρύ κοινό η εντόπια δημόδης λογοτεχνία. Πρόκειται για την πληρέστερη και συστηματικότερη δημοσίευση των παραμυθιών στην Κύπρο με σχολιασμό τεκμηριωμένο επιστημονικά, που θα επιτρέψει στη συνέχεια στο λαϊκό παραμύθι να αποκτήσει τη θέση που του αξίζει στην κυπριακή δημόδη λογοτεχνία. Κυρίως το έργο συνιστά ολοκληρωμένο συμπλήρωμα του ελληνικού και κατ' επέκταση του διεθνούς καταλόγου των λαϊκών παραμυθιών. Αν και

πρόκειται για εργασία καθαρά κοινωνικής ανθρωπολογίας, η δημοσίευση αυτή φιλοδοξεί και δύναται να αποβεί χρήσιμη και σε φιλόλογους, γλωσσολόγους, μια και τα κείμενα διατηρούν ιδιωτισμούς, συνήθειες αλλά και σπανιότερους σε χρήση, της κυπριακής διαλέκτου, σε εκπαιδευτικούς και κοινωνιολόγους της εκπαίδευσης. Πρωτίστως, όμως, η εργασία απευθύνεται στους εραστές της ποιητικότητας του παραμυθιακού λόγου, προερχόμενους απ' όλα τα κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα που διαχρονικά γοητεύονται αλλά και γαλουχούνται από τη δημόσια σοφία.

Κυπριανός Δ. Λούης, *Η εξέλιξη της καταστιχογραφίας στον «ευρύτερο ελληνικό χώρο» (16^{ος}-19^{ος} αι.): Το κατάστιχο δοσοληψιών του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη (1817-1939). Συμβολή στην τεκμηρίωση της νεότερης κυπριακής οικονομικής ιστορίας, τόμος 1. Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, XCIV, επιμέλεια: Απόστολος Γ. Κουρουπάκης, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες 309, Διαστάσεις: 25 x 32 εκ., ISBN: 978-9963-0-8180-6, Τυπογραφείο PRINTFAIR.*

Κυπριανός Δ. Λούης, *Το κατάστιχο δοσοληψιών του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη (1817-1839), Συμβολή στην τεκμηρίωση της νεότερης κυπριακής οικονομικής ιστορίας, τόμος 2. Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, XCIV, επιμέλεια: Απόστολος Γ. Κουρουπάκης, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες 172, Διαστάσεις: 25 x 32 εκ., ISBN: 978-9963-0-8181-3, Τυπογραφείο PRINTFAIR, τιμή €40,70.*

Στο δίτομο έργο του Κυπριανού Δ. Λούη εξετάζεται η εξέλιξη της καταστιχογραφίας από τον 16^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα στον ευρύτερο ελληνικό χώρο επί Οθωμανοκρατίας. Η εξέλιξη αυτή περιλαμβάνει ποικίλες κατηγορίες καταστίχων (απογραφής περιουσιών, φορολογικά κατάστιχα, κατάστιχα διοικητικών εξόδων, εμπορικά κατάστιχα, κατάστιχα ιεροδικείων, κατάστιχα εσόδων και εξόδων μονών και ενοριακών ναών, καθώς και κατάστιχα επώνυμων εμπόρων, τοκογλύφων, τραπεζιτών και άλλων). Ιδιαίτερα, προϊόντος του 18^{ου} αιώνα, η οργάνωση ιδιωτικών εμπορικών αρχείων εμφανίζεται, συγχρόνως, ως ανάγκη και ως εκσυγχρονισμένη εμπορική συμπεριφορά.

Στην εξεταζόμενη περίοδο το κατάστιχο καθίσταται το κατ' εξοχήν αποδεικτικό στοιχείο έντιμων εμπορικών συναλλαγών, κάτι που σημαίνει ότι είχε γενική αποδοχή και υπάκουε σε εμπορικούς κανόνες καθιερωμένους από την εμπορική πρακτική. Η τήρηση της τάξης του κατάστιχου και οι καταγραφικές πληροφορίες εξυπηρέτησαν λειτουργικές σχέσεις των συναλλασσόμενων και προσδιόρισαν τις σχέσεις τους, ιδιαίτερα στις συναλλαγές τους με το κράτος, τους μεγαλέμπορους, καθώς και στην απόδοση της φορολογίας. Το κατάστιχο ως καταγραφικό σύνολο, οι τεχνικοί όροι τήρησης των λογαριασμών, η τυπολογία αλλά και οι θεματικές κατηγορίες είναι ορισμένες όψεις που αναλύθηκαν στη μελέτη χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα το κατάστιχο του εμπόρου και διοικητικού παράγοντα της Κύπρου Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη. Παράλληλα, επεξηγήθηκε η μεθοδολογία, η ταξινόμηση και η επεξεργασία του κατάστιχου με την κατηγοριοποίηση των εγγραφών και τη δημιουργία πρόσθετων εγγραφών στο διπλογραφικό σύστημα με κύριο στόχο τον προσδιορισμό της οικονομικής θέσης του Μαρκαντωνίδη και παράλληλα την εξαγωγή αποτελεσμάτων.

Τα γλωσσάρια του κατάστιχου (λατινογενή, οθωμανικά και ελληνικά) αποτυπώνουν την πολυγλωσσία μέσα από την οποία διεξαγόταν το εμπόριο και η εκτέλεση διοικητικών πράξεων. Κυρίαρχη γλώσσα η ελληνική, με σποραδικές αναφορές σε οθωμανικούς και ευρωπαϊκούς όρους. Τα μέσα διεξαγωγής των πράξεων των συναλλασσόμενων και η αποτύπωση των ονομάτων, των τόπων και των πραγμάτων εμπλουτίζουν το ανθρωπωνυμικό και γεωγραφικό ανάγλυφο της περιόδου του πρώτου μισού του 19^{ου} αιώνα.

Η έκδοση σε ξεχωριστό τόμο της πηγής του κατάστιχου αρ. IV, από το Αρχείο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου παρέχει αδιάσπαστη συνέχεια της πορείας των λογιστικών μερίδων (δούναι και λαβείν), δίνει τη δυνατότητα στην επιστημονική κοινότητα για πολλαπλή αξιοποίησή του από διαφορετικές οπτικές γωνίες και από διαφορετικές επιστημονικές ομάδες μελέτης (γλωσσολόγους, οικονομικούς ιστορικούς, παλαιογράφους και λογιστές).

Μαρία Αχιλλέως, *Η κοινωνία της ρωμαϊκής Κύπρου βάσει επιγραφικών δεδομένων και αρχαιολογικών μαρτυριών υπό το πρίσμα του εκρωμαϊσμού*, τόμος 1. Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, ΧCVI, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες 293, Διαστάσεις: 19,5 x 28,5 εκ., ISBN: 978-9963-0-8175-2, Τυπογραφείο PRINTFAIR.

Μαρία Αχιλλέως, *Η κοινωνία της ρωμαϊκής Κύπρου βάσει επιγραφικών δεδομένων και αρχαιολογικών μαρτυριών υπό το πρίσμα του εκρωμαϊσμού, προσωπογραφικός κατάλογος*, τόμος 2. Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, ΧCVI, Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2024, Σελίδες 446, Διαστάσεις: 19,5 x 28,5 εκ., ISBN: 978-9963-0-8177-6, Τυπογραφείο PRINTFAIR, τιμή €32,20.

Το δίτομο έργο πραγματεύεται το θέμα της κοινωνίας της ρωμαϊκής Κύπρου βάσει επιγραφικών δεδομένων και αρχαιολογικών μαρτυριών υπό το πρίσμα του εκρωμαϊσμού. Στο πρώτο μέρος της έρευνας παρουσιάζονται οι γραπτές πηγές και μια σύνοψη των επιγραφικών δεδομένων. Στο δεύτερο μέρος του τόμου αναλύεται η αρχαιολογική κατάσταση της Κύπρου από τον Αύγουστο ως τον Διοκλητιανό (1^{ος} αι. πΧ – τέλη 3^{ου} αι. μ.Χ), σε ό,τι αφορά τις πόλεις, τα μνημεία-αρχιτεκτονήματα και τα ψηφιδωτά. Τα πιο πάνω εξετάζονται υπό το πρίσμα του ερωτήματος εάν υπάρχει «απόπειρα εκρωμαϊσμού», κατανέμοντας την κάθε είδους πληροφορία στο ανάλογο «στοιχείο» που οδηγεί έναν μελετητή στο να καταλήξει εάν υπάρχει προσπάθεια και αν όντως εντοπίζεται το φαινόμενο του «εκρωμαϊσμού» στο νησί. Στο τρίτο και τελευταίο μέρος, η μελέτη επιχειρεί να δώσει απαντήσεις σχετικά με τα ερωτήματα που τέθηκαν, αναφορικά με τη διάδοση της ρωμαϊκής πολιτείας στην Κύπρο, την αλληλεπίδραση μεταξύ γηγενών κατοίκων και ξένων, την κατοχή διαφόρων αξιωμάτων υπό συγκεκριμένες οικογένειες με στόχο, πέραν από οτιδήποτε άλλο, την εύνοια της ρωμαϊκής εξουσίας. Τα επιμέρους προαναφερθέντα ερωτήματα συντείνουν στην οριοθέτηση του κρίσιμου ερωτήματος που παρουσιάζεται για όλες τις Επαρχίες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας: κατά πόσον η κοινωνία του νησιού μεταβάλλεται σε ρωμαϊκού τύπου κοινωνία και σε ποιο βαθμό επιτυγχάνεται ο «εκρωμαϊσμός» του πολιτισμού.

Μέσα από την έρευνα εξάγεται τελικά το συμπέρασμα πως η απάντηση στο ερώτημα του «εκρωμαϊσμού» τείνει να είναι θετική. Συντελείται ο «εκρωμαϊσμός» της Κύπρου ο οποίος όχι μόνο δεν είναι επιφανειακός, αλλά είναι και μόνιμος και επιτυγχάνεται και ως ένα μεγάλο βαθμό από τους ίδιους τους Κυπρίους. Αυτή η διαδικασία ωστόσο δεν είναι μονόδρομος. Η έρευνα φανερώνει ότι επικρατεί μια πολύ πιο περίπλοκη και πολυεπίπεδη διαδικασία πολιτισμικών επιρροών και επιδράσεων μεταξύ των κατακτημένων γηγενών και των Ρωμαίων κατακτητών. Και οι ίδιοι οι Ρωμαίοι φαίνεται να ενστερνίζονται και να αφομοιώνουν στοιχεία από τον ελληνικό πολιτισμό. Στην Κύπρο υπάρχει αυτό που ονομάζεται «ελληνο-ρωμαϊκός» πολιτισμός, με τα ρωμαϊκά στοιχεία να αφομοιώνονται πλήρως και να επιτυγχάνεται ο «εκρωμαϊσμός» της κοινωνίας. Ταυτόχρονα, όμως, το νησί διατηρεί τα πολιτισμικά του χαρακτηριστικά και τα ελληνικά του στοιχεία, συνθέτοντας κάτι εντελώς μοναδικό, ένα δικό του «κυπριακό-ρωμαϊκό» πολιτισμό, που δεν είναι συνονθύλευμα αμιγώς ρωμαϊκών, ελληνικών όπως επίσης και τοπικών, κυπριακών στοιχείων. Είναι μια νέα, εντελώς πρωτότυπη πολιτισμική μορφή και εικόνα. Ο δεύτερος τόμος αφορά Προσωπογραφικό Κατάλογο στον οποίο συμπεριλαμβάνονται όλα εκείνα τα άτομα τα οποία έζησαν και έδρασαν στην Κύπρο κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους και η ύπαρξή τους γνωστοποιείται μέσα από τις επιγραφικές μαρτυρίες που εντοπίζονται στα γεωγραφικά όρια του νησιού. Έγινε καταγραφή των γηγενών κατοίκων του νησιού αλλά επιπλέον και η συμπερίληψη των ρωμαίων πραγματευομένων, των οποίων η δράση τους στο νησί μαρτυρείται μέσα από τα επιγραφικά δεδομένα. Στον Κατάλογο ενσωματώθηκαν επιπλέον και τα ονόματα τα οποία εντοπίζονται σε επιτύμβιες επιγραφές που απαντώνται συνήθως σε επιτύμβιους κίονες και στήλες.

Marina Tymviou, *The Queen Regnants Charlotte of Lusignan and Caterina Cornaro: The Politics of Queenship and Identity in Cyprus and Italy 1458-1861*, Series: Texts and Studies in the History of Cyprus, XCV, Nicosia: Cyprus Research Centre, 2024, Pages

xvi, 375, Dimensions 19,5 x 28,5, ISBN: 978-9963-0-8176-9, Printing PRINTFAIR, Price €23,60.

Το εν λόγω βιβλίο είναι μια παράλληλη συγκριτική μελέτη για τις δυο άρχουσες βασίλισσες της Κύπρου, Καρλόττα Λουζινιάν (1444-1487) και Αικατερίνη Κορνάρο (1454-1510), οι οποίες έζησαν παράλληλες ζωές ως βασίλισσες της Κύπρου και μετά ως βασίλισσες σε εξορία. Η έρευνα χωρίζεται σε τρεις θεματικές ενότητες και είναι βασισμένη σε αρχειακό υλικό από τα ιστορικά αρχεία του Τορίνου και της Βενετίας.

Η πρώτη ενότητα παρουσιάζει τη ζωή και τις πολιτικές επιλογές των δυο βασιλισσών, όταν ήταν άρχουσες βασίλισσες και ακολούθως όταν ζούσαν στην εξορία. Η ενότητα διαιρείται σε δυο κεφάλαια, ένα για κάθε βασίλισσα. Το κάθε κεφάλαιο εμπεριέχει δυο υποκεφάλαια. Το πρώτο εστιάζει στη δυναμική, τις επιλογές και τους χαρακτήρες, την έκταση των εξουσιών τους ως ηγεμόνες της Κύπρου και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες απομακρύνθηκαν από τους θρόνους τους. Το δεύτερο υποκεφάλαιο επικεντρώνεται στο είδος της εξορίας που βίωσαν και την αναγνωρισιμότητα που είχαν οι δυο βασίλισσες από διάφορους αναγνωρισμένους ηγεμόνες, καθώς επίσης αναλύονται οι λόγοι που και οι δυο τους θεωρούνταν βασίλισσες στην εξορία και όχι πρώην βασίλισσες.

Η δεύτερη ενότητα του βιβλίου εξετάζει τη διπλωματική μακροχρόνια αντιπαράθεση της Βενετίας με τη Σαβοΐα για το βασιλικό στέμμα της Κύπρου μέσα από επίσημα κρατικά έγγραφα. Οι δυο βασίλισσες της Κύπρου πέθαναν χωρίς απογόνους. Κληρονόμοι του θρόνου της Κύπρου από την πλευρά της Καρλόττας ήταν ο δούκας και η δούκισσα της Σαβοΐας και οι απόγονοί τους. Η Αικατερίνη παραιτήθηκε από τον θρόνο της, έφυγε κατά βούληση από την Κύπρο και επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα της και την οικογένειά της αφήνοντας το νησί στα χέρια της Βενετίας. Η ενότητα περιλαμβάνει δυο κεφάλαια, το πρώτο φτάνει ως το 1630 και το δεύτερο ξεκινάει με το ίδιο έτος, όταν ο Δούκας Βίκτωρας Αμεδαίος Α΄ αξίωσε επισήμως τα δικαιώματά του στο βασιλικό στέμμα της Κύπρου. Η πράξη αυτή ήταν το έναυσμα μιας μακροχρόνιας διπλωματικής διαμάχης, η οποία αντανάκλα τις νέες διαστάσεις της ταυτότητας των δυο βασιλισσών ως πολιτικά εργαλεία για τη Σαβοΐα και τη Βενετία μέχρι την ενοποίηση της Ιταλίας τον δέκατο ένατο αιώνα.

Η τρίτη ενότητα μελετάει τις εικονογραφίες των δυο βασιλισσών από τον δέκατο πέμπτο μέχρι τον δέκατο ένατο αιώνα. Συμπεριλαμβάνονται τα σωζόμενα χρονικά από την Κύπρο και ιστορικές πηγές, απομνημονεύματα, χρονικά, βιογραφίες, λογοτεχνικά και εικαστικά έργα από την Ιταλική Χερσόνησο. Το πρώτο κεφάλαιο της ενότητας ασχολείται με τα έργα τα οποία δημιουργήθηκαν όταν οι βασίλισσες ήταν εν ζωή, ενώ το δεύτερο κεφάλαιο αφορά τα έργα από τον θάνατό τους μέχρι και τον δέκατο ένατο αιώνα. Όλες οι πηγές αλληλοεξετάζονται και επεξηγείται πως εξελίσσονταν οι ταυτότητες των δυο βασιλισσών ανά αιώνα και πως η Σαβοΐα και η Βενετία διαμόρφωσαν τις ταυτότητες αυτές ως μέρος των ανταγωνιστικών στρατηγικών τους.

ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ,
1800 – ΣΗΜΕΡΑ

Επιμέλεια
Κωνσταντίνος Γεωργίου
Αναστασία Γιάγκου

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2024

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- LXVI -

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΜΟΣ 5

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
ΑΡΓΥΡΩ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

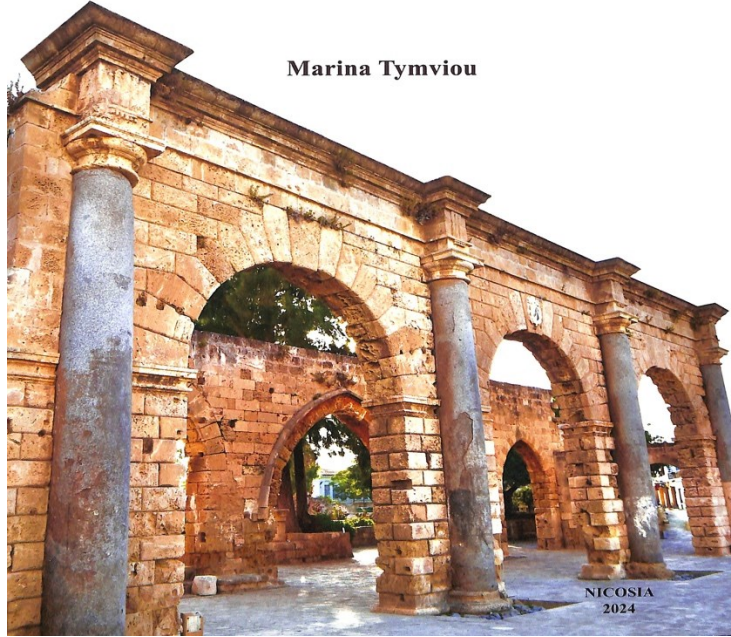
ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2024

CYPRUS RESEARCH CENTRE
TEXTS AND STUDIES IN THE HISTORY OF CYPRUS
- XC -

**THE QUEEN REGNANTS
CHARLOTTE OF LUSIGNAN AND
CATERINA CORNARO**

The Politics of Queenship and Identity in Cyprus and Italy 1458-1861

Marina Tymviou

NICOSIA
2024